

Меншік иесі және баспагер:

«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Түкиев А.С. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдинов Е.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Борчашвили И.Ш. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Шерубай Құрманбайұлы – ф.ғ.д.
(Астана, Қазақстан)

Редакциялық алқа құрамы

Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абылайұлы А. – PhD (Астана,
Қазақстан)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Астана,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Досмырза Д.Д. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Дүйсенов Е.А. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Қанатов А.Қ. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Маммадов У.Ю. – з.ғ.к. (Казан, Ресей)
Мырзаева Ш.Р. (Астана, Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Свободный Ф.К. – з.ғ.к. (Барнаул,
Ресей)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бішкек,
Қырғызстан)
Тілембаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)

Журнал редакциясы

Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Сақтағанов Ә.Ғ.

Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі Ақпарат
және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 11219-Ж 15.11.2010 ж.
(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі
мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ.,
8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы	8
<i>Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жиырма бес жылдығы декларациясы, 2016 жылғы 23 қараша</i>	14
«Жаршының» мұрағат беттері	
М.Т. БАЙМАХАНОВ Заң шығармашылығына және заңнаманы жүйелеуге кешенді тәсілдердің қажеттілігі туралы (ҚР ЗИ жаршысы, №1-2006, 8-12 б.)	21
Ж.О. ТІЛЕМБАЕВА Академик М.Т. Баймахановтың заң шығармашылығына және заңнаманы жүйелеуге тұжырымдамалық тәсілдері	25
Конституциялық және әкімшілік құқық	
С.Т. ӘЛІБЕКОВ Қазақстан тәуелсіздігінің құқықтық парадиг- масын қалыптастыру мәселесіне	36
Р.А. ПОДОПРИГОРА Қазақстан Республикасының әкімшілік құқығы мен әкімшілік заңнамасының тәуелсіздік жылдарындағы да- муы	43
Н.А. БИЕКЕНОВ, Т.С. СӘЛКЕБАЕВ Жергілікті по- лиция қызметін ұйымдастыру және оның қызметінің кейбір тұжырымдамалық мәселелері	50
С.Ж. ӘБДІРАХМАНОВА Қазақстан Республикасындағы адвокаттық қызметті жетілдіру	56
Азаматтық, азаматтық процестік құқық	
М.К. СҮЛЕЙМЕНОВ Меншік құқығы, заңды тұлға және шарттық міндеттеме азаматтық құқықтың негізгі институттары ретінде: жиырма бес жыл дамуы	64
В.С. БЕЛЫХ (Екатеринбург қ., РФ) Англияның әділдік құқығы бойынша қорғану құралдары	75
В.Т. ҚОНЫС Қазақстан Республикасы Азаматтық процестік кодексіні жетілдірудің кейбір проблемалары мен перспективалары ту- ралы	84
И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, Д.М. ТҰРЛЫБЕК Шет елдердің мемлекеттік кәсіпорындар және жария компаниялар саласындағы заңнамасын салыстырмалы талдауы	92
Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс	
Р.Т. НҰРТАЕВ, А.Қ. ҚАНАТОВ Қазіргі заманғы Қазақстанның қылмыстық саясатының өзекті проблемалары	102
Н.А. САРТАЕВА Қазақстан Республикасының қылмыстық заңының 25 жылдық жолы: Мемлекеттік Тәуелсіздік жарияланғанынан бастап қазіргі заманға дейін	110
С.М. РАХМЕТОВ Қылмыстық теріс қылықтың және әкімшілік құқық бұзушылықтар мен қылмыстардың аражігін ажырату пробле- малары	118
А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН Қазақстан Республикасының қылмыстық процесінде ашық және жасырын тергеу әрекеттерін са- лыстыру туралы	124
Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану	
М.А. SARSEMBAYEV International cooperation of Kazakhstan AIC with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic (Қазақстанның АОК Республиканың 25 жылдық егеменді дамуы кезеңіндегі ДСҰ-мен, ФАО-мен, ЭЫДҰ- мен, ЕО-мен ынтымақтастығы)	133
D. DOSMYRZA, A. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan (Түркияның және Қазақстанның құқық қорғау қызметін заңнамалық реттеудің салыстырмалы-құқықтық талдауы)	140
А.М. СӘРСЕНОВ (Мәскеу қ., РФ) Еуразиялық экономикалық одақты құрудың құқықтық негіздері	148
Е.М. АБАЙДІЛДИНОВ, А.Ж. САҒИДАН, А.С. ИРЖАНОВ, А.А. КӘРІБАЕВА, А. АБЫЛАЙҰЛЫ ЭЫДҰ елдерінің стандарт- тарына өту аясында Қазақстан Республикасында зияткерлік меншік саласындағы ұйымдастырушылық-құқықтық негіздерді жетілдірудің кейбір аспектілері (Талдамалық шолу)	158

Құқықтық мониторинг

Т.С. САФАРОВА Құқықтық және тақырыптық (функционалды) мониторингтері арақатынасының кейбір мәселелері.....	169
Е.З. БЕКБАЕВ, А.Б. ЕСІМОВА «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және ауқымды жекешелендіру мәселелері.....	174
Г.Б. ҚЫСЫҚОВА Мемлекеттік сатып алуға қатысушылардың заңнаманы іске асыруының кейбір мәселелері.....	180
А. KAZBAYEVA Justification for construction code development and adoption (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan (Қазақстан Республикасында Құрылыс кодексін әзірлеу мен қабылдаудың негіздемесі (Құқықтық мониторингтің нәтижелері).....	188

Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан

Н.М. ПРИМАШЕВ Ұлттық құқықтың қазақ тіліндегі лексика қорының генезисі.....	194
М.А. АЙЫМБЕТОВ Ел егемендігі және тіл.....	198

Шетелдік тәжірибе (Минск қ., Беларусь Республикасы)

С.М. СИВЕЦ Қазіргі кезеңдегі Беларусь Республикасының әлеуметтік саясатын жүргізу тиімділігін арттыру стратегиясы.....	204
Н.А. САВАНОВИЧ Беларусьтағы азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштері туралы заңнаманың дамуы.....	211
С.С. ЛОСЕВ Беларусь Республикасының патенттік құқығы дамуының өзекті проблемалары.....	219
Е.Ю. КИРИЛЛОВА Беларусь Республикасындағы ата-ана құқығынан айырудың теориялық аспектілер.....	226

Жас ғалым мінбері

Р.Қ. ҚАНАТОВ Қазақстан Республикасының тауар белгілерін, өнеркәсіптік меншік объектілерін және селекциялық жетістіктерін құқықтық қорғау саласындағы қолданыстағы заңнамасын жетілдіру мәселелері («Зияткерлік меншік саласындағы заңнаманы жетілдіру: Қазақстанның ЕАЭО және ДСҰ қатысуы жағдайында ЭЫДҰ тәжірибесін ескеру» атты іргелі және ғылыми-қолданбалы зерттеудің талдамалық есеп материалдары негізінде).....	232
ДУН ВЭНЫЦЗЮАНЬ Қазақстан Республикасында жанармай құю станциялары арқылы мұнай өнімдерін бөлшектеп сату нарығы дамуының проблемалары (КХР-мен салыстырғанда).....	241

Ақпараттық хабарламалар

2016 жылғы 3-4 қарашадағы Бішкек қаласында өткізілген «Әкімшілік құқықтағы көз қарас және баға беру түсініктері» тақырыбында әкімшілік құқық бойынша VII-ші халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы туралы ақпараттық хабарлама.....	248
2016 жылғы 11 қарашадағы Астана қ. өткізілген Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған «Мемлекеттің норма шығарушылық қызметін жетілдіруде іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулердің рөлі» тақырыбындағы ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама.....	251
2016 жылғы 25 қарашадағы Астана қ. өткізілген «Ағылшын құқығы ережелерін имплементациялау негізінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасын жетілдіру» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама.....	254

Мерейтой

ҚР еңбек сіңірген мәдениет қайраткері, Қазақстан Республикасы Заңнама институты Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері М.А. Айымбетов – 70 жаста.....	256
Қазақстан Республикасы Заңнама институты Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері Е. Сафуани – 70 жаста.....	257

Даналық ойлар.....	258
--------------------	-----

Собственник и издатель:

ГУ «Институт законодательства

Республики Казахстан»

Издается с 2006 года

Все материалы журнала размещаются

на сайте www.iz.adilet.gov.kz

Включен в перечень изданий

для публикации основных научных

результатов диссертаций

по юридическим наукам

(Приказ ККСОН МОН РК №894

от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета**Тукеев А.С.** – к.ю.н. (Астана, Казах-

стан) – (председатель)

Абайдельдинов Е.М. – д.ю.н. (Астана,

Казахстан)

Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)**Белых В.С.** – д.ю.н. (Екатеринбург,

Россия)

Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)**Борчашвили И.Ш.** – д.ю.н. (Астана,

Казахстан)

Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)**Моисеев А.А.** – д.ю.н. (Москва, Россия)**Муромцев Г.И.** – д.ю.н. (Москва,

Россия)

Рахметов С.М. – д.ю.н. (Астана, Ка-

захстан)

Малиновский В.А. – д.ю.н. (Астана,

Казахстан)

Шерубай Кұрманбайұлы – д.ф.н.

(Астана, Казахстан)

Состав Редакционной коллегии**Кулжабаева Ж.О.** – к.ю.н. (Астана,

Казахстан) – (председатель)

Абылайұлы А. – PhD (Астана, Казах-

стан)

Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)**Айымбетов М.А.** – заслуженный дея-

тель культуры РК (Астана, Казахстан)

Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,

Россия)

Досмырза Д.Д. – к.ю.н. (Астана, Ка-

захстан)

Дюсенов Е.А. – к.ю.н. (Астана, Казах-

стан)

Канатов А.К. – к.ю.н. (Астана, Казах-

стан)

Конусова В.Т. – к.ю.н. (Астана, Казах-

стан)

Маммадов У.Ю. – к.ю.н. (Казань,

Россия)

Мырзаева Ш.Р. (Астана, Казахстан)**Рахимбердин К.Х.** – д.ю.н. (Усть-

Каменогорск, Казахстан)

Свободный Ф.К. – к.пс.н. (Барнаул,

Россия)

Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,

Кыргызстан)

Тлембаева Ж.У. – к.ю.н. (Астана,

Казахстан)

Редакция журнала**Колтубаева Г.Б.****Ермек А.Б.****Жумагелдина Б.Ж.****Байленова А.К.****Сактаганов А.Г.**

Свидетельство о постановке

на учет СМИ № 11219-Ж

от 15.11.2010 г. Комитета информации

и архивов Министерства культуры

и информации Республики Казахстан

(№ и дата первичной постановки на учет

№6592-Ж. 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан,

010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8

тел.: 8(7172)74-02-06;

факс: 8(7172)74-14-43

E-mail: instzak-kz@mail.ru,institutzakonodatelstva@gmail.comwww.iz.adilet.gov.kz**СОДЕРЖАНИЕ****Колонка редакции**.....10*Декларация двадцатипятилетия независимости Республики Казахстан, 23 ноября 2016 года*.....17**Архивные страницы «Вестника»****М.Т. БАЙМАХАНОВ** О необходимости комплексного подхода к законодотворчеству и систематизации законодательства (Вестник ИЗ РК, №1-2006, с. 8-12).....21**Ж.У. ТЛЕМБАЕВА** Концептуальные подходы к законодотворчеству и систематизации законодательства академика М.Т. Баймаханова.....25**Конституционное и административное право****С.Т. АЛИБЕКОВ** К вопросу формирования правовой парадигмы Независимости Казахстана.....36**Р.А. ПОДОПРИГОРА** Развитие административного права и административного законодательства Республики Казахстан за годы независимости.....43**Н.А. БИЕКЕНОВ, Т.С. САЛКЕБАЕВ** Некоторые концептуальные вопросы организации и деятельности местной полицейской службы.....50**С.Ж. АБДРАХМАНОВА** Совершенствование адвокатской деятельности в Республике Казахстан.....56**Гражданское и гражданско-процессуальное право****М.К. СУЛЕЙМЕНОВ** Право собственности, юридическое лицо и договорное обязательство как основные институты гражданского права: двадцать пять лет развития.....64**В.С. БЕЛЫХ** (г. Екатеринбург, РФ) Средства защиты по праву справедливости Англии.....75**В.Т. КОНУСОВА** О некоторых проблемах и перспективах совершенствования Гражданского процессуального кодекса Республики Казахстан.....84**И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, Д.М. ТУРЛЫБЕК** Сравнительный анализ законодательства зарубежных стран в сфере государственных предприятий и публичных компаний.....92**Уголовное право и уголовный процесс****Р.Т. НУРТАЕВ, А.К. КАНАТОВ** Актуальные проблемы уголовной политики современного Казахстана.....102**Н.А. САРТАЕВА** 25-летний путь уголовного закона Республики Казахстан: от провозглашения Государственной Независимости до современности.....110**С.М. РАХМЕТОВ** Проблемы отграничения уголовных проступков от административных правонарушений и преступлений.....118**А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН** О соотношении гласных и негласных следственных действий в уголовном процессе Республики Казахстан.....124**Международное право и сравнительное правоведение****М.А. SARSEMBAYEV** International cooperation of Kazakhstan AIC with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic (Сотрудничество АПК Казахстана с ВТО, ФАО, ОЭСР, ЕС в течение 25-летнего суверенного развития Республики).....133**D. DOSMYRZA, A. KANATOV** Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan (Сравнительно-правовой анализ законодательного регулирования правоохранительной деятельности Турции и Казахстана).....140**А.М. САРСЕНОВ** (г. Москва, РФ) Правовые основы создания Евразийского экономического союза.....148**Е.М. АБАЙДЕЛЬДИНОВ, А.Ж. САГИДАН, А.С. ИРЖАНОВ, А.А. КАРИБАЕВА, А. АБЫЛАЙҰЛЫ** Некоторые аспекты совершенствования организационно-правовых основ интеллектуальной собственности в Республике Казахстан в контексте перехода на стандарты стран ОЭСР (Аналитический обзор).....158

Правовой мониторинг

Т.С. САФАРОВА Некоторые вопросы соотношения правового и тематического (функционального) мониторингов.....	169
Е.З. БЕКБАЕВ, А.Б. ЕСИМОВА Закон Республики Казахстан «О государственном имуществе» и вопросы масштабной приватизации.....	174
Г.Б. КЫСЫКОВА Некоторые вопросы реализации законодательства участниками государственных закупок.....	180
А. KAZBAYEVA Justification for construction code development and adoption (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan (Обоснование разработки и принятия Строительного кодекса в Республике Казахстан (Результаты правового мониторинга)).....	188

Из практики законотворчества на государственном языке

Н.М. ПРИМАШЕВ Генезис лексического запаса национального права на казахском языке.....	194
М.А. АЙЫМБЕТОВ Суверенитет государства и развитие языка.....	198

Зарубежный опыт (г. Минск, Республика Беларусь)

С.М. СИВЕЦ Стратегия повышения эффективности проведения социальной политики Республики Беларусь на современном этапе.....	204
Н.А. САВАНОВИЧ Эволюция законодательства об обращениях граждан и юридических лиц в Беларуси.....	211
С.С. ЛОСЕВ Актуальные проблемы развития патентного права Республики Беларусь.....	219
Е.Ю. КИРИЛЛОВА Теоретические аспекты лишения родительских прав в Республике Беларусь.....	226

Трибуна молодого ученого

Р.К. КАНАТОВ Проблемы совершенствования действующего законодательства Республики Казахстан в области правовой охраны товарных знаков, объектов промышленной собственности и селекционных достижений (по материалам Аналитического отчета фундаментального и научно-прикладного исследования «Совершенствование законодательства в сфере интеллектуальной собственности: учет опыта ОЭСР в условиях участия Казахстана в ЕАЭС и ВТО»).....	232
ДУН ВЭНЦЗЮАНЬ Проблемы развития рынка розничной торговли нефтепродуктов посредством АЗС в Республике Казахстан (в сравнении с КНР).....	241

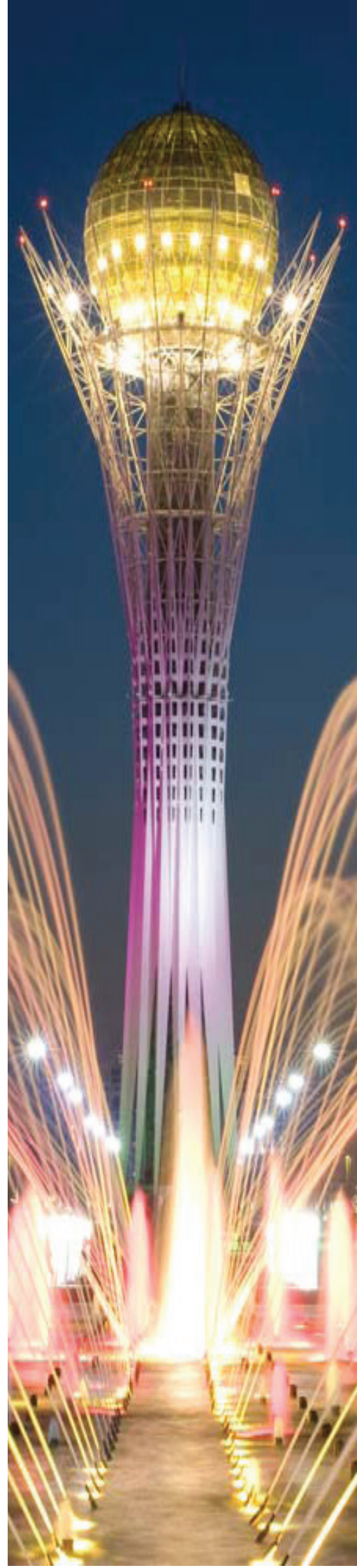
Информационные сообщения

Информационное сообщение о VII-й международной научно-практической конференции по административному праву на тему: «Усмотрение и оценочные понятия в административном праве», г. Бишкек, 3-4 ноября 2016 года.....	248
Информационное сообщение о научно-практической конференции «Роль фундаментальных и прикладных научных исследований в совершенствовании нормотворческой деятельности государства», посвященной 25-летию независимости Республики Казахстан, г. Астана, 11 ноября 2016 года.....	251
Информационное сообщение о международной научно-практической конференции «Совершенствование гражданского законодательства Республики Казахстан на основе имплементации положений английского права», г. Астана, 25 ноября 2016 года.....	254

Юбилей

Заслуженному деятелю культуры РК, ведущему научному сотруднику Центра лингвистики Института законодательства Казахстан Айымбетову М.А. – 70 лет.....	256
Ведущему научному сотруднику Центра лингвистики Института законодательства Казахстан Сафуани Е. – 70 лет.....	257

Мудрые мысли	258
---------------------------	-----

Owner and publisher:
SI «Legislation Institute
of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
All journal materials are placed
on the website
www.iz.adilet.gov.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Tukiyev A.S. – c.j.s. (Astana, Kazakhstan)
– (Chairman)
Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Astana,
Kazakhstan)
Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)
Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Borchashvili I.Sh. – d.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)
Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)
Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Rahmetov S.M. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Malinovskiy V.A. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Sherubai Kurmanbaiuly – d.ph.s.
(Astana, Kazakhstan)

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Astana,
Kazakhstan) – (Chairman)
Abylaiuly A. – PhD (Astana, Kazakhstan)
Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)
Aiymbetov M.A. – Honored Worker of
Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakh-
stan)
Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
sian)
Dosmyrza D.D. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Dyusenov E.A. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Kanatov A.K. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Konusova V.T. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Mammadov U.Y. – c.j.s. (Kazan', Rus-
sian)
Myrzaeva Sh.R. (Astana, Kazakhstan)
Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-Kame-
nogorsk, Kazakhstan)
Svobodniy F.K. – c.ps.s. (Barnaul, Rus-
sian)
Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
Kyrgyzstan)
Tlembaeva Zh.U. – c.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)

The editorial staff

Koltubayeva G.B.
Yermek A.B.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
Saktaganov A.G.

The certificate of registration of mass media
№11219-G from 15.11.2010 from
the Committee of Information and Archives
of the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Astana, Mangilik el pr., 8
tel.: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

CONTENT

Editorial.....12

*Declaration of the twenty-fifth anniversary of Independence of the
Republic of Kazakhstan, November 23, 2016*.....14

Archive «Bulletin» page

M.T. BAIMAKHANOV On the need for an integrated approach
to lawmaking and systematization of legislation (Bulletin of IL of the
RK, №1-2006, 8-12 p.).....21

Zh.U. TLEMBAEVA Conceptual approaches to the lawmaking and
systematization of legislation of academician M.T. Baymahanov.....25

Constitutional and administrative law

S.T. ALIBEKOV Formation of legal paradigm of the independence
of the Republic of Kazakhstan.....26

R.A. PODOPRIGORA Development of administrative law
and administrative legislation of the Republic of Kazakhstan since the
independence.....43

N.A. BIEKENOV, T. S. SALKEBAEV Some conceptual questions
of organization and activities of local police services.....50

S.Zh. ABDRAKHMANOVA Improving advocacy in the Republic
of Kazakhstan.....56

Civil and Civil Procedural Law

M.K. SULEYMENOV The property right, legal entity and a
contractual obligation as the main institutions of civil law: twenty-five
years of development.....64

V.S. BELYKH (Ekaterinburg, RF) Legal remedies provided by the
equity law of England.....75

V.T. KONUSSOVA Some problems and prospects of improvement
of Civil procedural code of the Republic of Kazakhstan.....84

I.K. ELEUSSIZOVA, D.M. TURLYBEK Comparative analysis
of the law of foreign countries in the field of state enterprises and public
companies.....92

Criminal law and criminal procedure

R. NURTAYEV, A. KANATOV Issues of the Kazakhstan's criminal
policy.....102

N.A. SARTAIEVA 25 years way of Kazakhstan Criminal Law from
the independence to present days.....110

S.M. RAKHMETOV Problems of differentiation of criminal
infractions against administrative offenses and crimes.....118

A.N. AKHPANOV, A.L. KHAN Interaction of public and secret
investigative actions in criminal process of Republic of Kazakhstan.....124

International law and comparative jurisprudence

M.A. SARSEMBAYEV Cooperation of Kazakhstan Agro
Industrial Complex (AIC) with WTO, FAO, OECD, EU during the
25-year of sovereign development of the Republic.....133

D. DOSMYRZA, A.K. KANATOV Comparative law analysis
of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and
Kazakhstan.....140

A.M. SARSENOV (Moscow, RF) The legal basis for the creation of
the Eurasian Economic Union.....148

**E.M. ABAIDELDINOV, A.ZH. SAGIDAN, A.S. IRZHANOV,
A.A. KARIBAYEVA, A. ABYLAIULY** Some aspects of improving
of organizational and legal bases of intellectual property in the Republic
of Kazakhstan in the context of the transition to the OECD standards
(Analytical review).....158

Legal monitoring

T. SAFAROVA Some questions of interaction of legal and thematic
(functional) monitoring.....169

E.Z. BEKBAEV, A.B. ESIMOVA Law of the Republic of Kazakhstan
«On the state property» and questions of widescale privatization.....174

G.B. KYSSYKOVA Issues of realization of state procurements of legislation.....	180
A.G. KAZBAYEVA Justification of development and adoption of Construction code (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan.....	188
Lawmaking practice in the official language	
N.M. PRIMASHEV Genesis of a vocabulary of the national right in Kazakh.....	194
M.A. AIYMBETOV Sovereignty of the state and development of language.....	198
International experience (<i>Minsk, Republic of Belarus</i>)	
S.M. SIVETS Strategy efficiency of the social policy of the Republic of Belarus today.....	204
N.A. SAVANOVICH Evolution of the legislation on appeals of citizens and legal entities in Belarus.....	211
S.S. LOSEV Issues of development of the patent law in the Republic of Belarus.....	219
E.Yu. KIRILLOVA Theoretical aspects of annulment in the Republic of Belarus.....	226
Young scientist tribune	
R.K. KANATOV Problems of improvement of the law of the Republic of Kazakhstan in legal protection of trademarks, industrial property objects, selection achievements (Based on the analytical report of the fundamental and applied scientific research «Improvement of legislation in the field of intellectual property: the account of the OECD experience in terms of participation of Kazakhstan in the EAEC and the WTO»).....	232
DONG WENJUAN Issues of development of retail trade of oil products through gasoline service stations in the Republic of Kazakhstan (in comparison with China).....	241
Announcements	
Information report about VII International scientific-practical conference on Administrative Law on the topic: «Discretion and evaluation concepts in administrative law», 3-4 November 2016, Bishkek.....	248
Announcement about scientific-practical conference «The role of fundamental and applied scientific researches in the improvement of rule-making activities of the state», dedicated to the 25th anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan, Astana, November 11, 2016.....	251
Information report about International scientific-practical conference on the topic: «Improvement of civil legislation of the Republic of Kazakhstan on the basis of the implementation of the provisions of English law», Astana, November 25, 2016.....	254
Anniversaries	
70 years to the Honored Worker of Culture of Kazakhstan, Leading researcher of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan Madi Aiymbetov.....	256
70 years to the Honored Worker of Culture of Kazakhstan, Veteran of labour, Leading researcher of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan Safuani Yessenkul.....	257
Wise thoughts	258

podhody / R.A.Podoprighora // M.: Infotropik media, 2014. – S. 99-110.

7. Bel'skij K.S. O funkcijah ispolnitel'noj vlasti / K.S. Bel'skij // Gosudarstvo i pravo. – 1997. – № 3. – S. 14-21.

8. Podoprighora R.A. Kodeks ob administrativnyh pravonarushenijah 2014 g.: osnovnye novelly / R.A. Podoprighora // Nalogi i finansy. – 2014. – № 8. – S. 2-4.

9. Golovko L.V. Proizvodstvo po delam ob administrativnyh pravonarushenijah i administrativnaja justicija: razlichija v processual'noj prirode / L.V. Golovko – Almaty, Centr issledovaniya pravovoj politiki, 2010. – 14 s.

10. Aktual'nye problemy administrativnogo prava i processa: uchebnik dlja studentov vuzov obuchajushhihsja po special'nosti «Jurisprudencija» / M.V. Kostennikov, A.V. Kurakin, A.M. Kononov, A.I. Stahov, N.D. Jeriashvili – 2-e izd., pererab. i dop. – M.: JuNITI-DANA, 2015. – 495 s.

УДК 342.5

ЖЕРГІЛІКТІ ПОЛИЦИЯ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚЫЗМЕТІНІҢ КЕЙБІР ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Биекенов Нұрлан Амангелдіұлы,

Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Құқық қорғау жүйесі
бөлімінің сектор меңгерушісі, заң ғылымдарының докторы, доцент,
Қазақстан Республикасы, Астана қ., e-mail: nbiekenov@mail.ru

Сәлкебаев Талғат Смағұлұлы,

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының докторанты,
Қазақстан Республикасы, Қарағанды қ., e-mail: salkebaev@mail.ru

Түйін сөздер: муниципалдық полиция; жергілікті полиция қызметі; қоғамдық тәртіпті қорғау, «мүлдем төзбеушілік».

Аннотация. Мақалада жаңадан құрылған жергілікті полиция қызметінің қалыптасу барысына және қоғамдық тәртіпті қорғау мен жол қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі, сондай-ақ қылмыстық құқық бұзушылықтардың алдын алудағы алғашқы нәтижелеріне талдау жасалады.

Мемлекет басшысының «100 қадам - Ұлт жоспарының» 30-қадамында Қазақстанда жергілікті полиция қызметін жергілікті қауымдастықпен өзара тығыз байланыс арқылы ұсақ құқық бұзушылыққа деген «мүлдем төзбеушілікті» қамтамасыз ету үшін құру белгіленген болатын. Осы қадам аясында Парламент «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жергілікті полиция қызметінің жұмысы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңын қабылдаған болатын, ол 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енгені белгілі.

Авторлар қарастырылатын мәселелерді зерделеуде өңірлерге барғандағы нәтижелерді, сондай-ақ қоғамдық тәртіп және қылмыстылық бойынша статистикалық мәліметтерді талдай келе, құрылып отырған жаңа қызметтің қалыптасу процесі жөнінде алдын ала жеті тұжырым жасауға ұмтылған.

Атап айтқанда, қатардағы қызметкерлер де, олардың басшылары да заңда қойылған міндеттерге жете мән бермей отырғаны аталып өтеді. Бұл, әсіресе жергілікті полиция қызметінің бірінші кезектегі міндеті болып табылатын құқық бұзушылық профилактикасы рөлінің төмендеуінен көрініп отыр.

Жергілікті полиция қызметінің қазіргі үлгісінің заңнамалық әрі ұйымдастырушылық тұрғыдан кемшін тұстары көрсетілген.

Тұрғындармен ұйымдастыру жұмыстарының нашар болуы себебінен олардың полиция жүйесіндегі реформаларға деген сенімі әлі де төмен. Жергілікті полиция қызметінің Қоғамдық кеңестермен, әкімдікпен өзара байланысына жеткілікті көңіл бөлінбейтініне назар аударылады.

Бұдан басқа, мақалада жергілікті полиция қызметінің жеке құрамы қатарындағы заңдылық пен тәртіпке көп көңіл бөлінбейтіні, кадрмен және материалдық-техникалық тұрғыдан жеткілікті қамтамасыз етілмеуі егжей-тегжейлі сөз болады.

НЕКОТОРЫЕ КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ОРГАНИЗАЦИИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МЕСТНОЙ ПОЛИЦЕЙСКОЙ СЛУЖБЫ

Биекенов Нурлан Амангельдинович

*Заведующий сектором Отдела правоохранительной системы
Администрации Президента Республики Казахстан,
доктор юридических наук, доцент, г. Астана, Республика Казахстан;
e-mail: nbiekenov@mail.ru*

Салкебаев Талгат Смагулович

*Докторант Карагандинской академии Министерства внутренних дел
Республики Казахстан имени Б. Бейсенова,
г. Караганда, Республика Казахстан;
e-mail: salkebaev@mail.ru*

Ключевые слова: муниципальная полиция, местная полицейская служба, охрана общественного порядка, «нулевая терпимость».

Аннотация. В статье анализируется ход становления местной полицейской службы и первые результаты ее деятельности в обеспечении охраны общественного порядка и дорожной безопасности, а также профилактики правонарушений.

Создание местной полицейской службы в Казахстане, которая в тесном сотрудничестве с местным сообществом должна обеспечить режим «нулевой терпимости» к мелким правонарушениям, было обозначено Главой государства в 30-м шаге Плана Нации «100 конкретных шагов». В рамках данного шага Парламентом был принят Закон «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам деятельности местной полицейской службы», который вступил в действие с 1 января 2016 года.

Авторы на основе изучения рассматриваемого вопроса с выездом в регионы, а также анализа статистических показателей состояния общественного порядка и преступности предприняли попытку сформулировать семь предварительных выводов процесса становления новой службы.

В частности отмечается недостаточное понимание как рядовыми сотрудниками, так и их руководителями, сути задач, поставленных законом. Прежде всего, это выражается в принижении роли профилактики правонарушений, которая законодательно определена первоочередной задачей местной полицейской службы.

Выявлены законодательное и организационное несовершенство функционирующей модели местной полицейской службы.

Указывается на слабую организацию работы с населением и соответственно низкий уровень доверия с его стороны к реформам, проводимым в полицейской системе.

Отмечается недостаточность взаимоотношений местной полицейской службы и Общественных советов, а также методов взаимодействия с акиматами.

Кроме того, обращается внимание на низкое состояние законности и дисциплины среди личного состава, а также недостаточное кадровое и материально-техническое обеспечение местной полицейской службы.

SOME CONCEPTUAL QUESTIONS OF ORGANIZATION AND ACTIVITIES OF LOCAL POLICE SERVICES

Biekenov Nurlan Amangeldinovich

*Head of the section of the Department of law enforcement of the
Administration of the President of the Republic of Kazakhstan,
Doctor of Law, associate Professor, Astana, Republic of Kazakhstan;
e-mail: nbiekenov@mail.ru*

Salkebaev Talgat Smagulovich

*Doctoral candidate of the Karaganda Academy of the Ministry
of Internal Affairs of the Republic of Kazakhstan named after B. Beisenov,
Karaganda, Republic of Kazakhstan; e-mail: salkebaev@mail.ru*

Keywords: municipal police, local police services, protection of public order, «zero tolerance».

Annotation. The article analyzes the course of formation of the local police service and the first results of its operations to ensure the protection of public order and road safety, and crime prevention.

The creation of a local police service in Kazakhstan, which in close cooperation with the local community should ensure the regime of «zero tolerance» towards minor offenses, was indicated by the Head of State in the 30th step of the National Plan «100 concrete steps.» As part of this step, the Parliament adopted the Law “On introducing amendments and addenda to some legislative acts of the Republic of Kazakhstan on the activities of the local police service», which came into force on 1 January 2016.

Authors attempted to formulate seven preliminary findings of the process of formation of the new service based on the study of the issue with visits to the regions, as well as the analysis of statistical indicators of the state of public order and crime.

In particular, the lack of understanding of the essence of the objectives set by law by employees and their managers is noted. First, it is expressed in belittling the role of crime prevention, which is a legally defined priority of the local police service.

The legislative and organizational imperfection of the functioning model of the local police service is revealed.

Poor organization of the work with the population is indicated and thus low levels of trust on its part to the reforms in the police system.

Authors note the lack of relationships of local police services and public councils, as well as methods of interaction with the akimats.

In addition, the attention is drawn to the low state of the rule of law and discipline among the personnel, as well as the lack of personnel and logistics support of the local police service.

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың Бес институционалды реформаны жүзеге асыру бойынша «100 нақты қадам – Ұлт жоспарын» орындауға берген тапсырмасына сәйкес ағымдағы жылдың 1 қаңтарынан бастап 24 мың бірліктен тұратын жергілікті полиция қызметі (бұдан әрі – ЖПҚ) құрылып, жұмыс істей бастады¹.

Оның негізгі атқаратын міндеттері – қоғамдық тәртіпті қорғау, жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету және құқық бұзушылық профилактикасы деп заңнамалық деңгейде бекітілген².

Негізінен учаскелік полиция инспекторлары қызметі, жол-патрульдік полиция, ювеналдық, табиғатты қорғау полициясы, әйелдерді зорлық-зомбылықтан қорғау, қабылдау-бөлу және арнайы қабылдау бөліністерінен тұратын ЖПҚ ішкі істер органдарының құрылымын оңтайландыру мақсатында туындаған.

Қазіргі күні полицияны басқаруда олқылықтар орын алуда. Жергілікті полиция қызметінің бастығы әрі ішкі істер органдарының бірыңғай жүйесіне кіріп, әрі Ішкі істер департаменті бастығының орынбасары болып табылатын бағыныстылық жүйесі бірізді қалыпқа түспей жатыр. Бұл

жайт – жергілікті полиция қызметінің өтпелі кезеңде тұрғанының айқын бір белгісі.

Дегенмен, бұның өзі бірыңғайлық пен бағыныстылық қағидаттарын, сондай-ақ құқық бұзушылық профилактикасының көпдеңгейлі жүйесін сақтауға мүмкіндік береді.

Бүгінгі күні ЖПҚ тиісінше құқықтық және әдістемелік базамен қамтамасыз етілген. Барлық кадрлық мәселелер шешімін тапқан.

Жалпы алғанда, осы жылғы 1 қаңтарда құрылған ЖПҚ өзіне жүктелген міндеттерді қамтамасыз етіп, ішкі істер органдарының құқық қорғау әлеуетін төмендетпеуге күш-жігерін жұмсауда.

ЖПҚ-н мониторингтеу аясында, бастапқы құрылу кезінде орын алған бірқатар олқы тұстар мен кемшіліктер шұғыл түрде жойылғаны көрінеді.

ЖПҚ-не алдын ала тұжырым жасайтын болсақ, бір жағынан полицияның жеке-леген бөлімдері жұмысының жақсарғанын көрсетсе, екінші жағынан оны ұйымдастыру мәселелерінде бірқатар кемшіліктер байқалып та үлгерді.

Есесіне, жол-патрульдік полиция нарядының (15,2%-ға, 7940-тан 9146-ға

¹ Н.Ә. Назарбаевтың «5 институционалды реформаны жүзеге асыру бойынша 100 нақты қадам» – Ұлт жоспары // <http://www.akorda.kz> (2016 жылғы 1 қазан).

² «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жергілікті полиция қызметінің жұмысы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2015 жылғы 2 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы // «Әділет» Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // <http://adilet.zan.kz> (2016 жылғы 1 қазан).

дейін) және учаскелік полиция инспекторлары қатысуымен (16,8%-ға, 10554-тен 12323-ке дейін) ашылған қылмыстар саны көбейді.

Анықталған әкімшілік құқық бұзушылық **111 мыңға** артқан (9,4%-ға, 1177594-тен 1288739-ға дейін).

Мақсатты жұмыстың нәтижесінде жол апаты оқиғасының саны 2% (5139-дан 5038 –ге дейін), жолда қайғылы қазаға ұшырағандар саны 10,4% (602-ден 541-ге дейін), жараланғандар саны 1,5% (6537-ден 6436-ға дейін) төмендеген.

ЖПҚ бөлімдері **материалдық-техникалық** тұрғыдан қамтылған.

Осылайша, ЖПҚ үшін жергілікті атқарушы органдар 9 мыңнан аса бейнетаспа тіркеуіш алған (қосымша 7,6 мыңнан аса бейнетаспа тіркеуіш қажет).

Жыл соңына дейін 2,5 мыңға жуық бейнетаспа тіркеуіш тасымалдағыш, 140 мобильді бейнетаспа тіркеуішін сатып алу жоспарланған³.

Сонымен бірге ағымдағы жылдың сәуір-қыркүйек айларында өткен қоғамдық орындардағы криминогендік жағдайға талдау жүргізудің және инспекторлық тексерістердің нәтижелері (Алматы қаласы, Алматы, Шығыс Қазақстан, Павлодар, Қарағанды және Оңтүстік Қазақстан облыстары бойынша), сондай-ақ азаматтардың шағымдары ЖПҚ жұмысының **тиімсіздігін** айғақтайды.

Өзара іс-қимыл арқылы әрі мәселені көтергенде, мынадай бірқатар алдын ала тұжырымдар жасауға мүмкіндік берді.

Бірінші тұжырым. Қатардағы қызметкерлердің, олардың басшыларының заңда қойылған міндеттерді жете түсінбеуі. Бұл алдымен құқық бұзушылық профилактикасы рөлін төмендетуден көрінеді. Ал бұл ЖПҚ-нің алдына заңнама қойған басты міндеттерінің бірі еді. Нақтылай айтсақ, уәж «ұстау-отырғызу» қағидатына сүйенетін сотқа, өйткені ол ұрлық, өзге де қылмыстық құқық бұзушылық үшін бас бостандығынан айыруды аз қолданады.

Яғни, Қазақстан құқық бұзушылықтың алдын алу үшін «мүлдем төзбеушілікті» негізге алатын Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (бұдан әрі – ЭЫДҰ) елдерінің тәжірибесін ұстанатынын ұмытпаған абзал. Бұл адамды бас бостандығынан айыруға қарағанда қиынырақ болатыны рас. Өйткені бұл игілікті іс мемлекет пен қоғамнан белгілі бір іс-қимылды, көптеген субъектілердің қатысуын керек ететіні шындық. ЖПҚ негізгі міндеті бұл жүйеге етене сіңісіп,

одан өзіне тән лайықты орнын таба білуінде жатыр. Сонда ғана шынайы нәтижеге қол жеткізуге болады.

Екінші тұжырым. ЖПҚ-нің бұл үлгісі заңнамалық тұрғыдан да, ұйымдастырушылық тұрғыдан да жетілмей тұр.

«Ішкі істер органдары туралы» Заңы бойынша ЖПҚ әкімшілік полиция құрылымына кіреді, ол жергілікті полиция қызметінің өз алдына бөлек жеке-дара қызмет етуіне мүмкіндік бермейді.

ЖПҚ-нің жұмысын толық атқарып кетуіне жергілікті атқарушы билік органдары да қолдау танытпауда. Бұл көзқарас жергілікті полиция қызметі жұмысының түпкі нәтижесіне өз жауаптылығын сезінбеуінен туындайды.

Қазіргі күні жергілікті өзін-өзі басқару органдарының басты міндеті тек қосымша қаржыландыруға келіп тіреледі (бейнетаспа тіркеуіш, автокөліктермен қамтамасыз ету, ЖПҚ ғимараттары мен қызметтік орындарын ағымдағы күрделі жөндеуден өткізу).

Алайда, ұқсас шетелдік тәжірибені зерттеген ғалымдар муниципалдық (жергілікті) полицияның жергілікті биліктің бақылауында екендігін көрсетеді, тіпті ұсақ муниципалдық құрылымдарда да солай. Оның үстіне құзыреті қоғамдық тәртіпті қорғау мен тұрғылықты жерді патрульдеумен ғана шектеледі [1, с. 33-34; 2, с. 98; 3, с. 76-77].

Сондай-ақ ЖПҚ мен Ішкі істер департаменті орынбасарлары лауазымда қатар болуы себепті басқару мүддесінің аясында даулар туындап қалып жүр, өйткені олар осы қызметтерге әлі күнге бақылау жасайтыны рас. Кей өңірлерде бұл даулар асқынып, ашық қарсылыққа дейін баруда.

Іс жүзінде әкімшілік полицияның автотжол инспекциясы, лицензиялау-рұқсат ету жүйесі, сондай-ақ көші-қон полициясы бөліністері, әсіресе аз қамтылатын аудандық ішкі істер бөлімі, қалалардағы Ішкі істер басқармасы бойынша әкімшілік құқық бұзушылықты тізімге алып, тіркеу жұмысын ЖПҚ-нің тиісті бөліністерінің қызметкерлері жүзеге асырады.

Сонымен қатар ЖПҚ қызметкерлерінің күнделікті қызметінде басшылыққа алар нормативтердің болмауы үлкен қиындық туындауда:

- ЖПҚ-нің бағалау өлшемдері;

- әкімшілік қамауға алынғандарды ұстайтын орындардың болмауы, өйткені соттың шығарған шешімі мен сот қаулысымен

³ 2016 жылғы бірінші жартыжылдықтағы қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті қорғау туралы Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің ақпараты ақпараты // Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Құқық қорғау жүйесі бөлімінің материалдары.

ресімделетін арнаулы қабылдағышқа апаруға дейінгі аралықта 4-6 сағат өтетіні сөзсіз;

- сотталғандарды облыстық наркологиялық диспансерге апарғанда медицина қызметкерлерінсіз жүзеге асырылатын учаскелік полиция инспекторларының жеткізуін реттейтін нормалардың болмауы.

Үшінші тұжырым. Тұрғындармен жұмыс жасауды ұйымдастырудағы жіберілген олқылықтарға байланысты полиция жүйесінде жүргізіліп жатқан реформаларға халықтың сенімінің азаюы.

ЖПҚ ерекшелігі – өз қызметін халықпен тығыз қарым-қатынаста жүзеге асыру үшін құрылуы. Тыныштықты сақтау, көше мен аулалардағы тәртіпті күзету, отбасында ұрыс-төбелес шығарудың алдын алу, алкогольді ішімдіктерді белгіленген уақытта сатуды қатаң ұстану, кәмелетке толмағандардың демалысын ұйымдастыру, т.б. көптеген міндеттер жергілікті полицияның қарауындағы істер. Алайда бұл аталған мәселелерді жергілікті полиция қызметі арқылы ғана шешуге болады деген сөз емес. Бұл мүмкін де емес. Азаматтардың кез келген ұсақ құқық бұзушылықтарды болдырмауды маңызын ұғынуы – полицияға қол ұшын беріп көмектесудің, құқық бұзушылықтың орын алғанын хабарлап отыруының, жасалуына кедергі болудың шұғыл қажетті шарттары десек, артық айтқандық емес. Өйткені бұл полицияның халық үшін қызмет ететінінің айқын белгісі.

Сондықтан ЖПҚ мен жергілікті билік органдарының негізгі міндеттерінің бірі азаматтарды әлеуметтік серіктес болуға ұмтылдыру (жекелеген таксопарк автожүргізушілерінің орын алған құқық бұзушылықтарды полицияға хабарлап отыру секілді), сондай-ақ азаматтарды тұрғылықты жерінде қоғамдық тәртіпті қорғауға көптеп жұмылдыру болып табылады (мәселен, АҚШ, Австралия және Германиядағы «Көршілік қарау» дәстүрі)⁴.

Төртінші тұжырым. ЖПҚ мен Қоғамдық кеңестердің өзара байланысының талап етер қажетті деңгейде еместігі.

ІМ, облыстардың, Астана мен Алматы қалалары Қоғамдық кеңестерінің жұмыс жоспарларын талдау кезінде, олардың бұл жұмысқа тартылмағандығын әйгілейді.

Полиция қызметкерлерінің әдеп нормаларының бұзғандығы туралы азаматтардың шағымдарын қарау тәжірибеге енген⁵. Бұл жоспардағы қоғамдық бақылау жасаудың тиімді нысандарының бірі – ЖПҚ-мен бірлесе отырып Қоғамдық кеңес мүшелерінің азаматтарды жеке мәселелерімен қабылдауды, облыс аудандарында тұрғындармен кездесулерді ұйымдастыру болар еді. Қоғамдық кеңестер жергілікті полиция жұмысына ұдайы қадағалау жасап, полицияға көмек берген азаматтарды марапаттап, тұрғындар арасында құқықтық тәртіпті сақтау мен құқықтық тәртіпті құрметтеу әрі полицияның күнделікті өмірінде қол ұшын беруді ұйымдастарса, құба-құп болар еді.

Жергілікті полициямен өзара байланыс жасаудағы шетелдік тәжірибені зерделегенде байқағанымыз, әрбір тұрғылықты жердің жергілікті қауымдастығы полиция қызметінің бағалау өлшемдерін дайындағанда әрбір жеке пікір ескеріліп отырады екен. Бұл бағалау өзге өңірлердегі уәкілетті құрылымдардың тиісті бағалауымен сәйкес келмеуі де мүмкін. Егер Қоғамдық кеңестер өз өңірінің ерекшеліктері мен басымдықтарын негізге ала отырып өзіндік бағалау өлшемдерін жасайтын болса, оның тиімділігі арта түсері сөзсіз деп білеміз.

Бесінші тұжырым. ЖПҚ мен әкімдіктердің өзара байланысының әдістері мен ұстанымдарын түбегейлі жетілдірудің қажеттілігі.

Бас прокуратура мәліметтеріне жүгінсек, 2016 жылдың 8 айында қылмысты қайталап жасаудың мейлінше жоғары деңгейде екені анықталды, 30 мыңнан аса осындай құқық бұзушылықтар тіркелген екен⁶.

Бұл орайда құқық бұзушылық профилактикасы бойынша оларды жою жөнінде нақты шаралар дайындайтын Ведомствоаралық комиссияның мүмкіндіктері толықтай пайдаланылмай отырғанын да айта кетуіміз керек.

Мәселен, тұрғындармен тікелей қарым-қатынас жасайтын полицияның ең төменгі қызметтері әр өңірдің әлеуметтік, экономикалық әлсіз тұстарының салдары болып табылатын құқық бұзушылықтардың туындау себептері мен жағдайларын жақсы біледі. Ал олардағы ақпараттар жергілікті атқарушы органдарының заңды бұзушылықты

⁴ *Sosedskiy prismoТР* // <http://mvd.gov.kz/portal/page/portal/sko/about/COCEДCКИЙ%20ПРИCМОТР>; Проект “*Sosedskiy prismoТР*” не призывает «стучать» друг на друга – ДВД // https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/proekt-sosedskiy-prismoТР-prizyivaet-stuchat-drug-dругa-dvd-284570/; Таксисты будут сотрудничать с полицией // http://gubernia-tv.ru/news/taksisty_budut_sotrudnichat_s_policiiej/ (2016 жылғы 2 қазан).

⁵ «Қоғамдық кеңестер туралы» 2015 жылғы 2 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы // «Әділет» Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // <http://adilet.zan.kz> (2016 жылғы 2 қазан).

⁶ Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің 2016 жылдың 8 айындағы Қазақстан Республикасындағы криминалға қарсы жағдай туралы ақпарат // Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Құқық қорғау жүйесі бөлімінің материалдары.

дер кезінде алдын алу үшін талдау жүргізуіне жақсы жинақтау материалы болар еді. Бұның өзі құқықтық тәртіпті ұстануға ғана емес, халықтың билікке, оның ішінде полиция деген сенімінің артуына игі әсерін тигізеді.

Алтыншы тұжырым. ЖПҚ жеке құрамының заңдылық пен тәртіпті сақтауының ең төменгі деңгейде екендігі.

ЖПҚ құрылғаннан бергі 2016 жылдың бірінші жартыжылдығындағы аралықта қызметкерлерге қатысты 253 қылмыстық іс қозғалған, соның 219-ы жол жол жүру тәртібін бұзғаны үшін әкімшілік жауаптылыққа тартылған (20-сы жүргізуші куәлігінен айырылған), 100-і теріс қылықтары үшін қызметтен босатылған, солардың 33-і сыбайлас жемқорлық жасағаны үшін қызметтен кетірілген⁷.

Жол-патрульдік полиция секілді учаскелік полиция инспекторларының да өз қызметінің аясында сыбайлас жемқорлыққа «ұрыну» қаупі бар.

Сонымен бірге паракорлық, алаяқтық жүйелі сипат алуда, ЖПҚ қызметкерлерінде жеке тұлғалардың әкімшілік құқық бұзушылық хаттамасы туралы жалған мәліметтерді ақпараттық базадан алатын дағды қалыптасты. Бұл ұсақ бұзақылық, қоғамдық орындарда алкогольді ішімдіктерді ішу, мас күйінде болу, қоғамдық орындарда тыйым салынған орында темекі тарту, жүргіншілердің, жол қозғалысына қатысушылардың жол жүру ережелерін бұзуы секілді жалған әкімшілік құқық бұзушылық көрсеткіштерін алу мақсатында жасалады.

Бұл арада Павлодар ЖПҚ-нің тәжірибесін айта кеткен жөн. Онда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығының алдын алу үшін күнделікті жол-патрульдік нарядқа түсетіндерге жауаптылыққа тартылған

ЖПҚ қызметкерлері түсірілген бейнетаспа көрсетіледі.

Жетінші тұжырым. ЖПҚ-нің кадрмен және материалдық-техникалық қамтамасыз етілуі жеткілікті дәрежеде еместігі.

Ескерте кетсек, Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымына кіретін елдерде полиция мамандығының жастар алдында беделі жоғары, өйткені бұл мамандықтың лайықты өмірге сүру кепілдігі мол.

Қазіргі күні елімізде ЖПҚ-не үміткерлердің 1,5 мың жұмыс орны бос тұр. Бұл Астана қаласындағы жергілікті полиция қызметінің штат санымен тең. Мұның өзі полиция мамандығының беделі төмен дегенді білдіреді. Жалақының аздығы, жұмыс уақытының нормадан тыс болуы, физикалық және психикалық жүктеменің ауырлығы, әлеуметтік қорғалмау, осының барлығы да түптеп келгенде жастардың полиция мамандығын таңдауына, ал қызметкерлердің кәсіби шеберлігін ұдайы ұштап отыруына кері әсерін тигізетін факторлар.

Мақаламызды қорытындылай келе, қазіргі қызмет атқарудағы жергілікті полиция қызметінің үлгісі бойынша өңірлерге шыққандағы нәтижелерді, сондай-ақ қоғамдық тәртіп және қылмыстылық бойынша статистикалық мәліметтерге талдау жүргізіп, ол жөнінде алдын ала жеті тұжырым жасадық. Жергілікті полиция қызметінің басты міндеті болып табылатын құқық бұзушылық профилактикасы рөлінің, тұрғындармен жұмыстың төмендеуін көрсеттік. Алда бағыт жергілікті полиция қызметінің Қоғамдық кеңестермен, әкімдікпен өзара байланысына жеткілікті назар аударылу қажеттігін анықтадық.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Губанов А.В. Основы организации и функционирования полиции зарубежных государств и использование их опыта для совершенствования деятельности органов внутренних дел России: дисс... докт. юрид. наук: 12.00.02. - Москва, 1997. - 355 с. С.33-34.
2. Горшенева И.А. Полиция в механизме современного государства: Теоретико-правовые аспекты: дисс... канд. юрид. наук: 12.00.01. - Москва, 2002. - 237 с. С. 98.
3. Мороз О.Б. Организационно-правовые основы деятельности полиции государств Западной Европы: дисс... канд. юрид. наук: 12.00.02. - Москва, 2004. - 150 с. С. 76-77.

REFERENCES

1. Gubanov A.V. Osnovy organizacii i funkcionirovaniya policii zarubezhnyh gosudarstv i ispol'zovanie ih opyta dlja sovershenstvovaniya dejatel'nosti organov vnutrennih del Rossii: dis... dokt. jurid. nauk: 12.00.02. - Moskva, 1997. - 355 s. - S. 33-34.

⁷ 2016 жылдың бірінші жартыжылдығындағы қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті қорғау туралы Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің ақпараты // Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Құқық қорғау жүйесі бөлімінің материалдары.

2. Gorsheneva I.A. Policija v mehanizme sovremennogo gosudarstva: Teoretiko-pravovye aspekty: diss... kand. jurid. nauk: 12.00.01. – Moskva, 2002. – 237 s. - S. 98.

3. Moroz O.B. Organizacionno-pravovye osnovy dejatel'nosti policii gosudarstv Zapadnoj Evropy: diss... kand. jurid. nauk: 12.00.02. – Moskva, 2004. – 150 s. - S. 76-77.

УДК 347.965

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ АДВОКАТСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Абдрахманова Сайма Жангельдиновна

Ведущий научный сотрудник отдела гражданского, гражданско-процессуального законодательства и исполнительного производства Института законодательства Республики Казахстан, магистр юриспруденции; г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: sa.abdrakhmanova@adilet.gov.kz, saima_a@mail.ru

Ключевые слова: адвокатская деятельность; юридическая помощь; адвокатура; независимость; юридическое образование; кодекс профессиональной этики; адвокатское сообщество; стажировка

Аннотация. Настоящая статья подготовлена на основе аналитической справки, посвященной анализу вопросов совершенствования адвокатской деятельности в Республике Казахстан, над которой работала ведущий научный сотрудник отдела гражданского, гражданско-процессуального законодательства и исполнительного производства ГУ «Институт законодательства Республики Казахстан» в 2016 году. В целом проблемы адвокатской деятельности затрагивались и анализировались в трудах целого ряда отечественных и зарубежных ученых.

Вместе с тем в последнее время рассмотрение вопросов совершенствования адвокатской деятельности получило особую важность в условиях реализации пяти институциональных реформ Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева.

В этой связи в статье ставится цель – выработать рекомендации по дальнейшему совершенствованию института адвокатуры в Казахстане в соответствии с международными принципами адвокатуры, с учетом сравнительно-правового анализа деятельности адвокатуры в странах дальнего и ближнего зарубежья. Для достижения указанной цели применяется диалектика, метафизика, дедукция, анализ, сравнение, синтез, обобщение и формально-юридический метод.

Уделяется внимание проблемам законодательства Республики Казахстан об адвокатской деятельности касательно: 1) правового статуса адвоката; 2) порядка проведения аттестации; 3) профессионального уровня адвокатов; 4) адвокатского сообщества; 5) регламентация деятельности юристов. На основании анализа упомянутых и других проблем правового регулирования адвокатской деятельности был выработан ряд рекомендаций.

Полученные результаты исследования в настоящей статье могут быть использованы в законотворческой работе по совершенствованию адвокатской деятельности в Республике Казахстан.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ АДВОКАТТЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ЖЕТІЛДІРУ

Сайма Жангелдіқызы Әбдірахманова

Қазақстан Республикасының Заңнама институты Азаматтық, азаматтық іс жүргізу заңнамасы және атқарушылық іс жүргізу бөлімінің жетекші ғылыми қызметкері, заңтану магистрі; Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: sa.abdrakhmanova@adilet.gov.kz, saima_a@mail.ru

Түйін сөздер: Адвокаттық қызмет; заң қызметі; адвокатура; тәуелсіздік; заң білімі; кәсіби ар-намыс кодексі; адвокаттық қауымдастық; тағылымдама

Аннотация. Берілген мақала «Қазақстан Республикасының Заңнама институты» ММ